

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑. เล่ากันว่า เทวราชนั้น เป็นคนเฉลียวใจคนหนึ่ง เมื่อแสวงหาการรับจ้าง ได้งานรับจ้างในสำนักของอนาถปิณฑิกเศรษฐี จึงอาศัยการงานนั้นเลี้ยงชีวิต ฯ ต่อมา เมื่อถึงวันอุโบสถวันหนึ่ง อนาถปิณฑิกเศรษฐี มาจากวิหารแล้ว ถามว่า ในวันนี้ ใคร ๆ ได้บอกความเป็นวันอุโบสถแก่ลูกจ้างคนนั้นแล้วหรือ ฯ ยังไม่ได้บอกครับ นาย ฯ ถ้าเช่นนั้น พวกเจ้าจงหุงอาหารเย็นไว้สำหรับเขา ฯ ลำดับนั้น คนเหล่านั้นจึงหุงข้าวสุกแห่งข้าวสารกอบหนึ่งไว้เพื่อชายคนนั้น ฯ ชายคนนั้น ทำงานในป่าตลอดวันนั้น กลับมาตอนเย็นเมื่อคนคดข้าวให้ ก็ยังไม่รีบร้อนบริโภคน้ำที่คิดว่า เราเป็นผู้หิวแล้ว (แต่) คิดว่า ในวันอื่น ๆ ความโกลาหลใหญ่ ย่อมมีในเรื่อนี้ว่า ขอท่านจงให้ข้าว ขอท่านจงให้แกง ขอท่านจงให้กับ ในวันนี้ คนทั้งหมด (กลับ) นอนกันเงียบ พวกเขาคดอาหารไว้เพื่อเราคนเดียวเท่านั้น นั่นเป็นเหตุอะไรหนอแล จึงถามว่า คนที่เหลือ บริโภคน้ำแล้วหรือ ฯ ไม่บริโภคน้ำ พื่อ ฯ เพราะเหตุไร (จึงไม่บริโภคน้ำ) ฯ ในเรื่อนี้ เขาไม่หุงอาหารเย็นในวันอุโบสถ คนทุกคนย่อมเป็นผู้รักษาอุโบสถ โดยที่สุด เหล่าทารกแม้ผู้ยังคืบนม ท่านมหาเศรษฐีก็ให้บ้วนปาก ให้ใส่ของมีรสหวาน ๔ ชนิดลงในปาก ทำให้เป็นผู้รักษาอุโบสถแล้ว เมื่อประทีปซึ่งระคนด้วยน้ำมันหอม สว่างอยู่ เด็กเล็กและเด็กโตทั้งหลายไปสูที่นอนแล้ว ย่อมสาธยายอาการ ๓๒ แต่ว่า พวกเรามีได้ทำสติไว้ เพื่อจะบอกถึงความที่วันนี้เป็นวันอุโบสถแก่ท่าน เพราะฉะนั้น พวกเราจึงหุงข้าวไว้เพื่อท่านเท่านั้น ท่านจงรับประทานอาหารนั้นเถิด ฯ ถ้าการที่ข้าพเจ้าเป็นผู้รักษาอุโบสถในบัดนี้ ย่อมควรไซ้ร้ แม้ข้าพเจ้าก็พึงเป็นผู้รักษาอุโบสถ (บ้าง) ฯ ท่านเศรษฐีย่อมรู้เรื่องนี้ ฯ ถ้าเช่นนั้น ขอพวกท่านจงเรียนถามท่านดู ฯ

๒. พวกเขา จึงไปตามเศรษฐี ๑ เศรษฐีนั้น กล่าวอย่างนี้ว่า ชายคนนั้น ยังไม่บริโภคน้ำมันนี้ บ้วนปากแล้ว อธิษฐานองค์อุโบสถทั้งหลาย จักได้ อุโบสถกรรมกึ่งหนึ่ง ๑ คนรับจ้างนอกนี้ ฟังคำนั้นแล้ว ได้กระทำตามนั้น ๑ เมื่อเขาหิวโหยแล้ว เพราะทำงานตลอดทั้งวัน ลมจึงกำเริบแล้วในสรีระ ๑ เขาเอาเชือกผูกท้อง จับที่ปลายเชือกแล้ว กลิ้งเกลือกอยู่ ๑ เศรษฐี ได้ยินเรื่อง นั้น มีคนถือคบเพลิง ให้คนถือเอาของมีรสหวาน ๔ ชนิด มายังสำนักของเขา ถามว่า เป็นอย่างไร พ่อ ๑ นาย ลมกำเริบแก่ข้าพเจ้า ๑ ถ้าอย่างนั้น เจ้าจง ลุกขึ้น เคี้ยวกินเภสัชนี้ ๑ แม้ท่านก็รับประทานแล้วหรือ นาย ๑ ความไม่สบาย ของพวกเราไม่มี เจ้าเคี้ยวกินเถิด ๑ เขาจึงเรียนว่า นาย ข้าพเจ้า เมื่อจะทำอุโบสถกรรม ก็ไม่อาจจะทำอุโบสถกรรมทั้งสิ้นได้ แม้อุโบสถกรรม กึ่งหนึ่งของข้าพเจ้า อย่าได้เป็นของบกพร่องไปเลย ดังนี้แล้ว ก็ไม่ปรารถนา (เพื่อจะเคี้ยวกิน) ๑ ชายคนนั้น แม้เศรษฐีจะกล่าวเตือนอยู่ว่า อย่าทำอย่างนี้เลย พ่อ ก็ไม่ปรารถนาแล้ว เมื่ออรุณกำลังขึ้น ก็ทำกาละ เหมือนดอกไม้ที่เหี่ยวแห้ง ฉะนั้น บังเกิดเป็นเวทนาที่ดันไทรนั้น ๑ เพราะฉะนั้น เทวราชนั้น ครั้นกล่าว เนื้อความนี้แล้ว จึงกล่าวว่า เศรษฐีนั้นเป็นผู้นับถือพระพุทธเจ้าว่าเป็นของเรา นับถือพระธรรมว่าเป็นของเรา นับถือพระสงฆ์ว่าเป็นของเรา สมบัตินั้น ข้าพเจ้าได้แล้ว เพราะผลแห่งอุโบสถกรรมกึ่งหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าอาศัยเศรษฐีนั้น กระทำแล้วนั้นแล ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. โส กิร เอโก ทุกคตมนุสโส หุตฺวา ภคิ ปฺริเยสนฺโต
 อนาคตปิณฑิกสฺส สนฺติเก ภคิกมมํ ลภิตฺวา ตํ นิสฺสาย ชีวิตํ กปฺเปสิ ฯ
 อถกสมิ อฺโปสถทิวเส สมฺปตฺเต อนาคตปิณฑิกโก วิหารโต อคฺนตฺวา
 ปุจฺฉิ ตสฺส ภคิกสฺส อชฺช อฺโปสถทิวสภาวโ กณฺจิ กถิตฺติ ฯ น
 กถิตฺ สามีติ ฯ เตนฺหิสฺส สายมํสํ ปจฺจาทิ ฯ อถสฺส ปตฺโตทณฺ์ ปจฺฉิสฺส ฯ
 โส ตํทิวสํ อรณฺเณ กมฺมํ กตฺวา สํยํ อคฺนตฺวา ภตฺเต วทฺเชตฺวา
 ทินฺเน ฉาโตสมิติ สหสา อภฺยชิตฺวาว อณฺเณสฺส ทิวเสสฺส อิมสฺมี เคเห
 ภตฺตํ เทถ สฺวปี เทถ พุชฺชนํ เทถาติ มหาโกลาหลํ โหติ อชฺช สพฺเพ
 นิสฺสททา นิปชฺชิสฺส มยฺหเมเวกสฺส อหารํ วทฺษยิสฺส กิณฺนุ โข เอตฺนฺติ
 จินฺเตตฺวา ปุจฺฉิ อวเสสา ภฺยชิตฺติ ฯ น ภฺยชิตฺส ตาตาติ ฯ ก็ การณาติ ฯ
 อิมสฺมี เคเห อฺโปสถทิวเสสฺส สายมํสํ น ปจฺนติ สพฺเพ อฺโปสถิกา
 โหนฺติ อนตฺมโส ธนฺปาโยโนปี ทารเก มุขํ วิทฺขาลตฺวา จตฺมธฺรํ มุเข
 ปกฺกจิปาเปตฺวา มหาเสฏฺฐิ อฺโปสถิกเก การสิ คฺนฺชเตลปฺปทีเป ชาลนฺเต
 ชุทฺทกมฺหุลลทการกา สยฺนคตา ทวตฺตีสาการํ สชฺฌายนฺติ ตฺยหํ ปน
 อฺโปสถทิวสภาวํ กถेतฺถํ สตี น กริมฺหา ตสฺมา ตเวว ภตฺตํ ปกฺกํ
 ภฺยชฺส นนฺติ ฯ สเจ อิทานิ อฺโปสถิกเกน ภวิตฺถํ วฏฺฐติ อหํปี ภเวยฺยนฺติ
 อห ฯ อิหํ เสฏฺฐิ ชานาติติ ฯ เตนฺหิ นํ ปุจฺฉจฺจาทิ ฯ

๒. เต คนฺตฺวา เสฏฺฐิ ปุจฺฉิสฺส ฯ โส เอวมาห อิทานิ อภฺยชิตฺวา
 มุขํ วิทฺขาลตฺวา อฺโปสถกานิ อธิฏฺฐนฺโต อฺปทฺตฺโปสถกมฺมํ ลภิสฺสตีติ ฯ
 อิตโร ตํ สุตฺวา ตถา อกาสิ ฯ ตสฺส สกฺลทิวสํ กมฺมํ กตฺวา ฉาตสฺส

สรีเร วาตา กุปปีสุฯ โส โยตุเคน อุทร์ พนธิตวา โยตุตโกฏิย์ คเหตุวา
 ปวิรวตุตติฯ เสฎฐี ตํ ปวตุตี สตุตวา อุกกาหิ ธาริยมานาหิ จตุมฐุรี
 กาหาเปตวา ตสส สนตุกํ อากนตุวา ก็ ตาตาคิ ปุจฺฉิฯ สามิ วาตา เม
 กุปปีตาคิฯ เตนหิ อฎฺฐาย อิหํ เกสชฺชํ ขาทาหิติฯ ตุมเหปี ขาทิตุถ
 สามิติฯ อมหากํ อผาสุกํ นตุถิ ตุवं ขาทาหิติฯ สามิ อุโปสถกมฺมํ
 กโรนุโต สกถํ กาคุํ นาสกฺขิ อฺปะจฺจฺญโปสถกมฺมํปี เม วิถลํ มา อโหสีติ
 น อิจฺฉิฯ มา เอวํ กริ ตาตาคิ วุจฺจมาโนปี อนิจฺฉิตวา อรุณเ อฎฺฐหนฺเต
 มิลาตมาลา วิย กาลํ กตุวา ตสฺมี นิโครชรุกฺเข เทวตา หตุวา นิพฺพตฺติฯ
 ตสฺมา อิมมตุถํ กเถตุวา โส เสฎฐี พุทฺธมามโก ฐมฺมมามโก สงฺฆมามโก
 ตํ นิสฺสาย กตสฺส อฺปะจฺจฺญโปสถกมฺมสฺส นิสฺสนฺเทเนว สา สมฺปตฺติ มยา
 ลทุธาติ อหาฯ